DENİZ KURDU

JACK LONDON

İngilizce Aslından Tercüme Eden
Esra Çakıruylası

YAYIN NU: 1833
EDEBÎ ESERLER: 934

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-279-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Baskı ve Cilt: İMAK OFSET BASIM YAYIN SAN. VE TIC. LTD. ŞTI.
Akçaburgaz Mah. 137. Sok.No: 12 Esenyurt / İstanbul / TÜRKİYE
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Jack London; Asıl ismi John Griffith Chaney olan Jack London müzik öğretmeni bir anneyle astrolog bir babanın oğlu olarak 12 Ocak 1876 tarihinde San Francisco'da dünyaya geldi. İlk gençliğinde ağır iş koşullarında çalıştı, denizcilik tecrübesi edindi ve 1896'da Berkeley Üniversitesine girdi; fakat buraya bir yıl devam edebildi. Kaleme aldığı pek çok eserle şöhretli bir çoksatar yazarı hâline gelmeyi başaran London'un özellikle *White Fang* (Beyaz Diş), *The Call Of The Wild* (Vahşetin Çağrısı) adlı eserleri zor şartlarda hayatta kalma mücadelelerine odaklanmıştır. İlk yazarlık verimleri, popüler dergi yayıncılığının ve bu yoldan geniş kitleleri hedefleyen kısa öykücülüğün revaçta olduğu bir döneme denk düşer. Otobiyografik roman olarak nitelendirilebilecek başyapıtı *Martin Eden*'de genç bir işçinin yazar olma macerasını kaleme alan Jack London geçim sıkıntısı sebebiyle bazı eserlerini çalakalem yazmak zorunda kalmıştı. Söz konusu dönemde 17 yıla 50 eser sığdırmış olan yazarın eserlerinin kalitesinden çok şey kaybettiği söylenemezdi. 1916'da intihar mı ettiği yoksa ölüm raporunda yazdığı gibi üremiden mi öldüğü belli olmayan London'un eserlerinde sıklıkla işlediği intihar teması kendisinin de bu şekilde öldüğü kanısını güçlendirmiş olabilir. Amerika'nın en velut yazarlarından birisi olan London'un çok sayıda eseri birçok dilde okuyucuya ulaşmış çok sayıda filme ilham olmuştur.

Esra Çakıruylası; Boğaziçi Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümünden 2000 yılında mezun olan Esra Çakıruylası, o zamandan bu yana özel sektörde ilerleyen kariyerinin yanında tutkuyla bağlı olduğu İngilizce çeviri çalışmalarında da önemli başarılara imza atmıştır.

Edebiyat, felsefe, sosyoloji, kişisel gelişim ve iş dünyası başta olmak üzere birçok alanda yirmi yılı aşkın süredir profesyonel çevirmenlik yapan Çakıruylası, dünyaca ünlü çeşitli yazarların yanı sıra Virginia Woolf, George Orwell, Jack London gibi klasik yazarların eserlerini titizlikle dilimize kazandırmıştır.

Yazarın sözünü, bilhassa da çağlara yön vermiş başyapıtları bir başka dile çevirirken tam ve doğru aktarmayı bir borç bilen çevirmenin en büyük gayesi bunu başarırken görünmez olabilmektir.

BÖLÜM I

NEREDEN başlayacağımı pek bilmesem de bazen şakayla karışık her şeyin sebebini Charley Furuseth'a yüklüyorum. Charley'nin Tamalpais Dağı'nın gölgelerindeki Mill Vadisi'nde bir kır evi vardı ve kış ayları boyunca boşta gezdiği ve beynini dinlendirmek için Nietzsche ve Schopenhauer okuduğu zamanlar dışında burayı hiç kullanmazdı. Yaz geldiğindeyse şehirde sıcak, toz ve kan ter içinde bir varoluşa katlanmayı ve dur durak bilmeden çalışıp didinmeyi tercih ederdi. Her cumartesi öğleden sonrası onu görmeye koşmak ve pazartesi sabahına kadar da onda kalmak gibi bir alışkanlığım olmasaydı, Ocak ayının tam da o pazartesi sabahı San Francisco Körfezi'nde suyun üstünde olmayacaktım.

Suyun üstünde güvenli bir gemide olmadığımdan değildi; öyle ki *Martinez*, Sausalito ile San Francisco arasındaki rotada dördüncü ya da beşinci seferini gerçekleştiren yepyeni bir buharlı feribottu. Asıl tehlike körfezi bir örtü gibi örten, benimse bir kara adamı olarak pek anlamadığım, dolayısıyla pek de evhamlanmadığım yoğun siste yatıyordu. Hatta üst güvertenin ilerisinde, tam kaptan köşkünün altında huzur dolu bir coşkuyla yerimi alışımı ve kendimi sisin gizemine bırakıp, hayal gücümü ele geçirmesine izin verişimi hatırlıyorum. Kuvvetli bir esinti vardı, bir müddet nemli bilinmezliğin içinde yalnız başıma kaldım—gerçi yalnız değildim, çünkü tepemdeki camlı bölmede serdümenin ve kaptan olduğunu tahmin ettiğim kişinin varlıklarının belli belirsiz bilincindeydim.

Körfezin karşı kıyısında yaşayan arkadaşımı ziyaret etmek için sislere, rüzgârlara, gelgitlere ve deniz trafiğine kafa yormama gerek bırakmayan bu iş bölümü ne kadar da konforlu bir şey diye düşündüğümü anımsıyorum. İyi ki insanların uzmanlık alanları var, demiştim içimden. Serdümenin ve kaptanın hususi bilgileri, denizden ve denizcilikten benden daha fazla anlamayan binlerce insana yetiyordu. Öte yanda bense enerjimi bir sürü şey öğrenmeye adamak zorunda kalmak yerine belli başlı birkaç şeye, örneğin Poe'nun

Amerikan edebiyatındaki yerinin analizine yoğunlaştırmıştım ki bu arada bu *Atlantik* dergisinin güncel sayısında yer alan bir makalemdi. Gemiye bindiğimde, kabinin içinden geçerken gürbüzce bir beyefendinin *Atlantik*'i okuduğunu ve tam da benim makalemin bulunduğu sayfanın açık olduğunu hevesli gözlerle fark etmiştim. İşte yine o iş bölümü, serdümenin ve kaptanın uzman bilgileri; onlar gürbüz beyefendiyi emniyetli bir şekilde Sausalito'dan San Francisco'ya taşırken onun da Poe hakkında benim uzman bilgilerimi okumasına olanak sağlıyordu.

Kırmızı suratlı bir adam kabin kapısını ardından çarparak paldır küldür güverteye çıkınca daldığım düşünceleri böldü, ama "Özgürlük Gereksinimi: Sanatçı İçin Bir Savunma" adını vermeyi düşündüğüm, tasarı aşamasındaki makalede kullanacağım konuyu aklımın bir köşesine yazdım. Kırmızı suratlı adam kaptan köşküne şöyle bir göz gezdirdikten sonra etraftaki sise bakındı, güvertede bir ileri bir geri topallaya topallaya gidip geldi (belli ki bacakları takmaydı) ve yanı başımda durup bacaklarını genişçe açarak dikildi, yüzündeyse yoğun bir keyif ifadesi vardı. Ömrünün denizlerde geçtiğine hükmettiğimde yanılmamıştım.

"Saçlara erkenden aklar düşüren işte böyle berbat havalardır," dedi, başıyla kaptan köşkünü işaret ederek.

"Özellikle bir sıkıntı olduğunu düşünmemiştim," dedim. "A, B, C kadar basit gibi görünüyor. Pusula sayesinde yönü biliyorlar, mesafeyi biliyorlar, hızı biliyorlar. Ben buna matematiksel kesinlik derim, başka da bir şey demem."

"Sıkıntıymış!" diye homurdandı. "A, B, C kadar basitmiş! Yok matematiksel kesinlikmiş!"

Gücünü toplarcasına doğrulup sırtını geriye atarak gözlerini bana dikti. "Peki şu Golden Gate'e doğru gürül gürül giden akıntıya ne demeli?" diye bağırdı; aslında kükredi demek daha doğru olur.

"Çekilme hızı ne? Sürüklemesi ne, ha? Dinle bak. Çanlı bir şamandıra, bizse tepesindeyiz! Bak gördün mü nasıl rota değiştiriyorlar!"

Sisin içinden yaslı bir çan çınlaması geldi, serdümenin büyük bir hızla dümeni çevirdiğini görebiliyordum. Çan daha önce tam önümüzde gibiyken şimdi sesi yan taraftan geliyordu. Düdüğümüz boğuk boğuk çalarken, sisin ötesinden ara ara da başka düdük ses-

leri bize doğru geliyordu. "Feribot gibi bir şey bu," dedi, yeni gelen bu adam, sağ taraftan bir düdük sesine işaret ederek.

"İşte! Duyuyor musun? Ağızla çalınıyor. Büyük ihtimalle bir uskuna. Dikkatli olsan iyi edersin, Bay Uskunacı. Ah işte, tam düşündüğüm gibi. Şimdi birileri için kıyamet kopacak!"

Görünmeyen feribot boru üstüne boru çalıyordu, ağızla öttürülen düdükse dehşetle bağırıyordu. Telaşlı ötüşler kesilmeye yüz tutunca devam etti kırmızı suratlı adam, "Şimdi de birbirlerine saygılarını sunup bir şey olmamış gibi sıyrılmaya çalışıyorlar."

Düdüklerin ve sirenlerin birbiriyle konuşmasını anlaşılabilir dile çevirirken yüzü aydınlanıyordu, gözleri heyecanla parlıyordu.

"Şu sol taraftan gelen de buharlı sireni. Boğazına kurbağa kaçmış gibi ses çıkaran arkadaşı duyuyor musun? Anlayabildiğim kadarıyla bir buharlı uskuna, pruvası akıntıya karşı, sürüne sürüne ilerliyor."

Tam önümüzden ve çok yakınımızdan delirmiş gibi acı acı bağıran incecik bir düdük sesi geldi. *Martinez*'de çanlar çaldı. Çarklarımız durdu, nabız atışını andıran vuruşları sönüp gitti, sonra yeniden çalıştılar. Devasa canavarların çığlıklarının ortasında cırıldayan bir cırcırböceği gibi acı acı bağıran incecik düdük sesi, sisi bu kez daha yan taraftan delip geçe geçe çabucak zayıflayıp gitti. Beni aydınlatsın diye yol arkadaşıma baktım. "Şu gözü kara motorlu teknelerden biri," dedi. "Keşke batırsaydık diyesim geliyor küçük hergeleyi! Asıl bunlar daha büyük bela. Hem ne işe yarıyorlar ki? Önüne gelen ahmak, bir tanesine atlayıp oradan oraya geziyor, sonra da düdüğünü bağırta bağırta dünyanın geri kalanına dikkat etmelerini söylüyor, çünkü o geliyor ve kendine dikkat edemiyor! Çünkü o geliyor! Senin de dikkat etmen lazım! Geçiş hakkıymış! Nezaketmiş! Bunların ne demek olduğunu bile bilmez bunlar!"

Bu yersiz asabiyeti beni epey eğlendirmişti. O, öfkeyle topallaya topallaya volta atarken ben de sisin romantikliğini düşünmeye koyuldum. Ve sis kesinlikle romantikti, sanki sonsuz gizemin gri gölgesi gibi, yeryüzü denen ve dönüp duran bu minik noktacığın üstüne çökmüştü ve insanlar sırf birer ışık ve kıvılcım zerresinden ibarettiler. Delice bir çalışma iştahıyla lanetlenmişler, tahtadan ve çelikten atlarını gizemin ta kalbinde sürüp duruyorlar, görünmeyenin içinde el yordamıyla ilerliyorlardı. Ve laflarında kendinden emin, yaygaralar ve tantanalar koparırken yürekleri belirsizlik ve korkuyla

ağırlaşmıştı. Yol arkadaşımın sesi bir kahkahayla beni kendime getirdi. Ben de gizemin içinde keskin gözlerle yol aldığımı sanırken el yordamıyla ilerliyor, debeleniyordum. "Hey! Biri bize doğru geliyor," diyordu. "Duyuyor musun? Hem de hızla geliyor. Dosdoğru yürüyor. Henüz bizi duymuyor galiba. Rüzgârın yönü ters."

Sert esinti tam üstümüze esiyordu ve yan taraftan, az ileriden gelen düdük sesini açıkça duyabiliyordum. "Feribot mu?" diye sordum. Başını öne salladı ve ekledi, "Yoksa bu kadar süratli gidemez."

Kendi kendine şöyle bir güldü.

"Yukarıdakiler telaşlanmaya başladı."

Tepeye baktım. Kaptan başını ve omuzlarını kaptan köşkünden dışarı çıkarmış, gözlerini pür dikkat sise dikmiş, sanki salt irade gücüyle sisi delip geçebilirmiş gibi bakıyordu. Yüzü endişeliydi, tıpkı topallayarak küpeşteye gitmiş ve görünmez tehlikenin bulunduğu yöne doğru benzer bir dikkatle bakan yol arkadaşımın yüzü gibi. Sonra her şey olup bitti, hem de akıl almaz bir hızla. Sis sanki bıçakla kesilmişçesine yarıldı ve iki yanında da tıpkı Leviathan'ın burnundaki yosunlar gibi sis halkaları bırakan bir buharlı geminin başı gözüktü. Geminin kaptan köşkünü görebiliyordum, dirseklerinin üstünde yarı dışarı sarkmış olan beyaz sakallı bir adamı da. Mavi üniforma giymişti, bir de ne kadar derli toplu ve sükûnetli olduğunu fark ettiğimi hatırlıyorum. Sükûneti bu koşullar altında korkunçtu. Kaderi kabullenmişti, onunla el ele yürüyordu ve soğukkanlılıkla çarpışmayı ölçüp tartıyordu. Orada öylece eğilmiş hâliyle bize sakin sakin, bir şeyi kestirmek ister gibi göz gezdirdi, sanki tam çarpma noktasını belirlemeye çalışıyordu ve bizim serdümenin öfkeden kanı çekilmiş hâlde, "Yaptın işte yapacağını!" diye bağırışını hiç kale almadı. Şimdi geriye dönüp bakınca fark ediyorum da bu aslında cevap gerektirmeyecek kadar ortada bir yorumdu. "Bir şeye tutun ve bırakma," dedi kırmızı suratlı adam bana. Bütün afra tafraları yok olup gitmişti ve o olağan dışı sakinlik ona da bulaşmış gibiydi. "Kadınların çığlıklarını dinle," dedi katılıkla, hatta neredeyse merhametsizce diye geçirdim içimden, sanki bu deneyimi daha önce yaşamış gibi. Tavsiyesine uymama fırsat kalmadan iki gemi birbirine girdi. O acayip buharlı gemi görüş alanımdan çıktıktan sonra bize tam ortadan çarpmış olmalıydı, çünkü hiçbir şey göremiyordum. *Martinez* yana yattı, hem de sertçe, kalaslardan çatırdama ve yarılma

sesleri geldi. Islak güvertede boylu boyunca yere kapaklanmıştım, debelene debelene ayağa kalkarken kadınların çığlıklarını duydum. Beni paniğe sürükleyense eminim ki işte bu çığlık sesleriydi, tarif edilemeyecek kadar kan dondurucu sesler. Can yeleklerinin kabinin içine yerleştirilmiş olduğu aklıma geldi, ama kapıda akın akın gelen bir kadın ve erkek kalabalığıyla karşılaşınca gerisin geri sürüklendim. Sonraki birkaç dakika içinde neler oldu hatırlamıyorum, ama baş üstü raflardan can yeleklerini çekip çekip aldığım, kırmızı suratlı adamın da bunları histeri hâlindeki bir grup kadının vücuduna bağladığı sahne dün gibi aklımda. Bu anı, gördüğüm herhangi bir resmin anısı kadar belirgin ve net. Bu bir resim, şimdi bile görebiliyorum, kabinin yan tarafında açılan deliğin çentik çentik kenarları ve delikten içeri döne döne girerek burgaçlar oluşturan o gri sis; ani kaçışın bütün kanıtlarıyla; paketler, el çantaları, şemsiyeler ve atkılarla darmadağınık hâldeki bomboş, döşemeli koltuklar; benim makalemi okuyan gürbüz beyefendinin mantar ve brandayla sarmalanmış o hâli ve dergi hâlâ elinde, monoton bir ısrarla bana bir tehlike olduğunu düşünüp düşünmediğimi sorup durması; kırmızı suratlı adamın takma bacaklarıyla yiğitçe sağa sola topallaya topallaya her gelene can yeleği giydirişi; ve son olarak, kadınların kızılca kıyamet çığlıkları. Buydu işte, en çok sinirlerimi zorlayan kadınların bu çığlıklarıydı! Kırmızı suratlı adamın da sinirlerini zorlamış olacaktı, çünkü zihnimden hiç silinmeyecek bir resim daha var: Gürbüz beyefendi dergiyi paltosunun cebine sokuyor ve merakla etrafa bakınıyor. Kireç gibi olmuş bitkin yüzleriyle ve açık ağızlarıyla birbirine dolanmış kadın yığını tıpkı bir kayıp ruhlar korosu gibi ciyak ciyak bağırıyor; ve kırmızı suratlı adam, suratı öfkeden artık mora çalmış vaziyette, sanki yıldırımlar çaktıracakmış gibi kolları başının tepesinde haykırıyor:

"Susun! Of, bir susun!"

Bu sahnenin beni birdenbire kahkahalara sürüklediğini anımsıyorum, bir an sonra fark ettim ki ben de histeri krizi geçiriyordum. Ne de olsa bunlar da benim nevimden kadınlardı; annem gibi, kız kardeşlerim gibiydiler. Ölüm korkusu üstlerine çökmüştü ve ölmek istemiyorlardı. Düşünüyorum da çıkardıkları sesler bana kasabın bıçağı altında ciyaklayan domuzları hatırlatmıştı ve bu benzerliğin capcanlılığı karşısında dehşete düşmüştüm. En yüce duygulara, en

şefkatli ve anlayışlı hislere muktedir bu kadınlar ağızları açık, avaz avaz bağırıyorlardı. Yaşamak istiyorlardı, kapana kısılmış fareler gibi çaresizdiler ve bağırıyorlardı. Bunun dehşeti beni dışarı, güverteye sürükledi. Midem bulanıyordu, kusacak gibiydim. Bir banka oturdum. Bağıra çağıra koşuşturarak filikaları indirmeye çabalayan adamları bulanık bir şekilde görüyor ve duyuyordum. Böyle manzaraların tam da kitaplarda okuduğum tasvirleri gibiydi her şey. Palangalar sıkışmıştı. Hiçbir şey çalışmıyordu. Kadınların ve çocukların bulunduğu bir filika tıpaları açık hâlde indirilince suyla doldu, ardından alabora oldu. Bir başka filikanın bir ucu aşağı indirilmişken bir ucu hâlâ palangada asılı duruyordu ve öylece terk edilmişti. Ortalıkta felakete sebep olan o acayip gemiden eser yoktu, gerçi bize mutlaka yardım sandalları göndereceğine dair konuşmalar duyuyordum adamlar arasında.

Alt güverteye indim. *Martinez* hızla batıyordu, su çok yakındı. Bir sürü yolcu güverteden aşağı atlıyordu. Sudaki diğerleriyse tekrar güverteye alınmak için feryat figan bağırıyordu. Ama kimse onlara aldırış etmiyordu. Batıyoruz diye bir çığlık yükseldi. Kendimi bunun getirdiği panik içinde ve bedenlerin akınıyla kenara doğru giderken buldum. Oraya nasıl gittim bilmiyorum ama sudakilerin neden gemiye dönmek için bu kadar ölüp bittiklerini anında anladım. Su soğuktu, o kadar soğuktu ki can yakıyordu. Suya dalmanın sızısı tıpkı alevinki gibi ani ve şiddetliydi. İliklerime işledi. Ölümün pençesine düşmek gibiydi. Verdiği ıstırap ve şokla nefes almak için ağzım açılınca, can yeleği beni yüzeye fırlatana kadar ciğerlerim çoktan suyla doldu. Tuzun ağzımdaki tadı keskindi. Boğazımla ciğerlerimdeki yakıcı meret yüzünden boğuluyordum. Ama en çok acı veren şey soğuktu. Olsa olsa birkaç dakika hayatta kalabileceğimi hissediyordum. İnsanlar etrafımda debelenip çırpınıyordu. Birbirlerine haykırdıklarını duyabiliyordum. Aynı zamanda kürek sesleri de duyuyordum. Belli ki acayip buharlı gemi filikalarını indirmişti. Ve zaman geçtikçe hâlâ canlı olduğuma şaşırıyordum. Belden aşağımı hiç hissetmiyordum, buz gibi bir uyuşukluksa kalbimi sarıyor ve yavaş yavaş içine sızıyordu. Köpüren kindar tepecikleriyle küçük dalgalar üstüme üstüme kırılıp duruyor, ağzıma giriyor ve beni daha da fazla boğulma nöbetlerine sokuyordu. Sesler gitgide silikleşti, ama uzaktan son bir çaresiz çığlık korosu duydum; an-

ladım ki *Martinez* batmıştı. Sonra -ne kadar sonra bilmiyorum- baş gösteren bir korkuyla kendime geldim. Yapayalnızdım. Ne bir sesleniş ne haykırış duyuyordum, sadece sisin tuhaf bir şekilde yankılı ve çınlamalı hâle getirdiği dalga sesleri vardı. Bir tür menfaat ortaklığı niteliğindeki kalabalık içi panik, insan tek başına olduğu zamanki kadar korkunç olmuyor; o anda yaşadığımsa işte böyle bir panikti. Nereye sürükleniyordum? Kırmızı suratlı adam akıntının Golden Gate'e doğru çekildiğini söylemişti. O zaman okyanusa doğru mu gidiyordum? Peki ya içinde yüzdüğüm can yeleği? Her an parçalanma ihtimali yüksek değil miydi? Böyle şeylerin çabucak doygunlaşıp bütün batmama özelliğini yitiren kâğıt ve hasırotu malzemelerden yapıldığını duymuştum. Ve tek kulaç dahi atamıyordum. Bir başımaydım, zamanın başlangıcına ait gibi görünen gri enginliğin ortasında süzülüyordum. İtiraf ediyorum, bir delirme geldi, kadınların bağırdığı gibi ben de avazım çıktığı kadar bağırarak uyuşuk ellerimle suları dövdüm.

Bu ne kadar sürdü tam algılayamadım, çünkü araya insanın sıkıntılı ve acı dolu bir uykuya dair hatırlayacaklarından daha fazlasını hatırlamadığım bir boşluk girdi. Ayıldığımda sanki aradan asırlar kadar zaman geçmişti ve neredeyse tam tepemde, sisin içinden ortaya çıkan bir geminin pruvasını ve rüzgârla dolup sertçe birbirine çarpan üç tane üçgen yelkenini gördüm. Pruvanın suyu yardığı yerde muazzam bir köpük ve çağıltı vardı, bense tam geminin yolu üzerinde gibiydim. Bağırmaya çalıştım, ama çok bitkindim. Pruva yanımdan kıl payı geçerek tekrar suya inerken çalkantısıyla beni başımdan aşağı yıkadı. Ardından geminin uzun, kapkara yan tarafı önümden kaymaya başladı, öyle yakındı ki ellerimle dokunabilirdim. Ahşaba tırnaklarımı geçirmek için duyduğum çılgına bir kararlılıkla uzanmaya çalıştım, lakin kollarım ağır ve cansızdı. Tekrar seslenmek için çabaladım, ama sesim çıkmadı. Geminin kıçı bir kez daha dalgaların arasındaki çukura düşerek hızla geçip giderken, dümende dikilen bir adamla puro içmekten başka pek bir şey yapmıyormuş gibi görünen bir başka adamın anlık görüntüsünü yakaladım. Dudaklarının arasından çıkan dumanı ve başını yavaş yavaş çevirip suda benim olduğum yöne doğru baktığını gördüm. Dikkatsiz, kasıtsız bir bakıştı bu, hani insanların hemen o an yapmaları icap eden belli bir şey olmadığı hâlde hayatta oldukları ve bir şey yapmaları gerektiği

için yaptıkları gelişigüzel hareketlerden biriydi. Ama ölüm ve yaşam o bakışın içindeydi. Geminin sis tarafından yutuluşunu görebiliyordum; dümendeki adamın sırtını, öbür adamın başının dönüşünü, yavaşça dönüşünü, gözlerinin suya dikildiğini, sonra öylesine bana doğru kalktığını görüyordum. Yüzünde dalgın bir ifade vardı, sanki derin düşünceler içindeymiş gibi, öyle ki gözleri bana ilişse bile beni görmeyeceği korkusuna kapıldım. Ama gözleri bana ilişti, doğrudan benimkilere baktı ve beni gördü, çünkü dümene atıldı. Diğer adamı yana ittirdi, dümeni defalarca çevirdi. Bir yandan da birtakım emirler yağdırarak çevirdikçe çevirdi. Gemi önceki rotasından birdenbire saptı ve neredeyse anında sisin içinde gözden kayboldu.

Bilincimin kapanmaya başladığını hissediyordum ve bütün irade gücümle etrafımda yükselen boğucu boşluğun ve karanlığın üstünde kalmak için savaşıyordum. Kısa bir süre sonra gitgide yaklaşan kürek vuruşları ve bir adamın seslenişlerini duydum. İyice yaklaştığındaysa sinirli bir şekilde haykırdığını işittim.

"Ne halt yemeye ses vermiyorsun?"

Beni kastediyor, diye düşündüm, ardından boşluk ve karanlık üstümü örttü.

BÖLÜM II

SANKİ bir yörüngenin sonsuzluğunda, muazzam bir ritimle salıncakta sallanıyordum. Parlak ışık noktacıkları sıçraya sıçraya etrafımdan geçiyordu. Bunlar yıldızlardı, biliyordum ve parıltı saçan kuyruklu yıldızlardı ve güneşler arası uçuşumda yanıma doluşmuşlardı. Tam savruluşumun limit noktasına ulaşıp ters yöne savrulmaya hazırlanırken devasa bir çan çaldı ve göğü gürletti. Ölçülemeyecek denli sonsuz bir süre boyunca, durgun yüzyılların hafif hafif dalgalanışıyla sarmalanmış bir hâlde, görkemli uçuşumu düşünüp tadını çıkardım. Fakat rüyaya bir değişim gelip çöktü, kendime bu bir rüya olmalı diyordum çünkü. Ritmim kısaldıkça kısaldı. İleri geri sinir bozucu bir aceleyle savrulmaya başladım. Gökte öyle bir şiddetle silkeleniyordum ki doğru düzgün nefes alamıyordum. Çan daha sık ve daha hiddetli gümbürdüyordu. Gümbürtüsünü isimsiz bir korkuyla bekler olmuştum. Sonra sanki güneşten kızmış, beyaz, pütürlü kumların üstünde sürüklenmeye başladım. Ve bu dayanılmaz bir ıstırap veriyordu. Tenim ateşin gazabında kavruluyordu. Çan matem çanı gibi yaslı yaslı tınladı. Parlak ışık noktacıklarıysa bitmez tükenmez bir parıltı seliyle etrafımdan akıp gidiyordu, sanki bütün bir yıldız sistemi boşluğun içine düşüyordu. Havayı içime çekip acı içinde nefes aldım ve gözlerimi açtım. İki adam yanıma diz çökmüş, üstümde bir şeyler yapıyorlardı. Muazzam ritmim, geminin deniz üstündeki inip kalkışlarıydı. O olağanüstü çan, duvarda asılı duran ve geminin her hoplayışıyla zangırdayıp şangırdayan bir kızartma tavasıydı. Pütürlü, kavurucu kumlarsa bir adamın çıplak göğsümü ovalayan sert elleriydi. Verdiği acıdan kıvranarak başımı hafifçe kaldırdım. Göğsüm tahriş olmuştu, kıpkırmızıydı, soyulmuş, yangılı deride minik minik kanlı kabarcıklar oluşmaya başladığını görebiliyordum. "Bu kadar yeter, Yonson," dedi, adamlardan biri. "Adamın bütün derisini kaldırdın, görmüyor musun?"

Yonson denen ve iri yarı İskandinavlara benzeyen adam beni ovalamayı bırakıp hantal hantal ayağa kalktı. Ona konuşansa bes-

belli anasından sütünü bow çanlarının ninnisiyle emmiş bir adamın hafiften güzel, neredeyse efemine suratının net çizgilerini taşıyan bir *Cockney*'di. Kafasındaki pasaklı kepten ve zayıf kalçalarına sardığı kirli çuvaldan anlaşılıyordu ki, kendimi içinde bulduğum ve pis olduğu kesin olan bu geminin mutfağında aşçıydı. "Şimdi nasıl hissediyorsunuz kendinizi, efendim?" diye sordu, anca nesiller boyu bahşiş aranmış atalardan gelebilecek, yaltaklanan bir sırıtmayla. Cevap olarak doğrulup halsiz halsiz oturur pozisyona geçtim ve Yonson'ın yardımıyla ayağa kalktım. Kızartma tavasının zangırtıları ve çarpıp durması çok fena sinirlerime dokunuyordu. Düşüncelerimi toparlayamıyordum. Destek almak için mutfağın ahşap doğramalarına tutundum -ki ahşabı kaplamış olan yağ tabakasının iyice asabımı bozduğunu itiraf etmeliyim- yanan ocağın üstünden uzanıp sorunun kaynağı tavayı kancasından çıkardım ve sıkıca kömür sandığına sokuşturdum. Aşçı sergilediğim bu sinir gösterisi karşısında sırıttı ve elime dumanı tüten bir fincan tutuşturarak şöyle dedi:

"Bu size iyi gelir."

Fincanın içinde mide bulandırıcı bir karışım, geminin kahvesi, vardı ama sıcaklığı insanı hayata döndürüyordu. Bu eriyik gibi şeyden aldığım yudumlar arasında, yara olmuş kanayan göğsüme baktım ve İskandinav'a döndüm. "Teşekkür ederim, Bay Yonson," dedim, "ama sizce de tedbirleriniz biraz aşırı olmamış mı?"

Avcunu havaya kaldırıp inceleyişinin sebebi sözlerimden ziyade davranışımdaki serzenişi anlamış olmasıydı. Avuç içi olağan dışı derecede nasırlıydı. Elimi boynuzlaşmış kabarıklıklara değdirdiğimde oluşan korkunç törpülenme hissi bir kez daha asabımı bozdu. "Adım Johnson, Yonson değil," dedi, belki hafif bir aksanın gölgelediği, çok iyi, ama yavaş bir İngilizceyle. Uçuk mavi gözlerinde hafif bir itiraz vardı, bunun yanında beni tamamen kazanan ürkek bir dürüstlük ve mertlik de. "Teşekkür ederim, Bay Johnson," diye düzeltip ona elimi uzattım. Tereddüt etti, hantal ve mahcup bir şekilde ağırlığını bir bacağından ötekine vererek sarsakça elimi kavrayıp içtenlikle sıktı. "Giyebileceğim hiç kuru giysiniz var mı acaba?" diye sordum aşçıya. "Tabi, efendim," diye yanıtladı, neşe ve şevkle.

"Benim eşyalarımı giymeye itirazınız olmazsa bir koşu aşağı inip çantama bakayım."

Mutfak kapısından dışarı öyle bir hız ve akıcılıkla dalıp gitti ki,

gerçi kayıp gitti demek daha doğru olurdu, buna kedi gibi değil, olsa olsa yağcılık yapan biri gibi demek lazımdı. Aslında bu yağcılık, ya da kayganlık, daha sonra öğreneceğim üzere kişiliğinin muhtemelen en belirgin ifadesiydi. "Peki, ben neredeyim?" diye sordum Johnson'a. Onun denizcilerden biri olduğunu tahmin ediyordum ve yanılmamıştım.

"Bu ne gemisi ve nereye gidiyor?"

"Farallones Körfezi açıklarında, güneybatıya ilerliyoruz," diye yavaş ve metodik bir şekilde cevap verdi, sanki en iyi İngilizcesini bulmaya çalışır gibi ve sorularımın sıralamasını katiyetle gözeterek.

"Uskunanın adı *Hayalet*, Japonya'ya fok avına gidiyor."

"Peki, kaptan kim? Giyinir giyinmez onu görmem lazım."

Johnson şaşkın ve mahcup görünüyordu. Söz dağarcığını yoklayıp tam bir cevap şekillendirene kadar duraksadı.

"Kaptan Kurt Larsen, ya da adamlar ona öyle diyor. Başka adını hiç duymadım. Ama onunla yumuşak konuşsanız iyi edersiniz. Bu sabah sinirli. İkinci kaptan…"

Ama lafını bitiremedi. Aşçı kayarcasına içeri girmişti. "İkilesen iyi edersin, Yonson," dedi. "İhtiyar seni güvertede arar, onunla ters düşülecek gün değil."

Johnson söz dinleyerek kapıya doğru dönerken aynı anda da aşçının omzunun üstünden bana yarım kalan sözlerini ve kaptanla yumuşak konuşmam gerektiğini vurgularcasına, inanılmaz ağırbaşlı bir şekilde, tıpkı bir kâhin gibi göz kırptı. Aşçının kolundansa feci görünümlü, mayhoş kokulu bir dizi buruşuk ve şekilsiz kıyafet sarkıyordu. "Islak kaldırılmışlar da, efendim," diyerek açıklama lütfetti. "Ama ben sizinkileri ateşin başında kurutana kadar bunlarla idare etmeniz gerekecek."

Geminin sallantısıyla yalpalarken ahşap doğramayı hiç bırakmadan, aşçının da yardımıyla kaba saba yünlü bir fanilayı giymeyi başardım. Daha o anda cildim bu dağlayan temasla karıncalanmaya ve üstünde bir şeyler geziniyormuş gibi olmaya başladı. Aşçı istemsiz kıpırdanıp durmalarımı ve suratımı ekşittiğimi fark edince sırıttı:

"Umarım bu hayatta hiçbir zaman böyle şeylere alışmak zorunda kalmazsınız, çünkü aşırı yumuşak bir teniniz var, tanıdığım herkesinkinden daha fazla kadın tenine benziyor. Zaten sizi ilk gördüğüm anda bir beyefendi olduğunuzdan adım gibi emindim."

Ondan ilk başta hazzetmemiştim, lakin giyinmeme yardım ederken bu hazzetmemem büsbütün arttı. Dokunuşunda itici bir şey vardı. Elinden geri çekildim, tenime bir irkinti geldi. Bu ve mutfak ateşinde kaynayıp fokurdayan çeşitli tencerelerden yükselen kokular arasında bir an önce temiz havaya çıkmak için acele ediyordum. Üstelik beni karaya ulaştırmak için ne gibi ayarlamalar yapılabileceği konusunda kaptanla görüşmeye ihtiyaç vardı. Yakası yıpranmış, göğüs kısmı da çok eskiden kalma kan lekeleri olduğunu tahmin ettiğim lekelerle kaplı, ucuz pamuklu bir gömlek aralıksız ve özür diler nitelikte bir yorum yaylımı altında üstüme giydirildi. Ayağıma kalın işçi kunduraları geçirildi, pantolon niyetine de rengi atmış, soluk mavi ve bir paçası diğerinden rahat yirmi beş santim kısa bir tulum verildi. Kısalmış paça sanki, şeytan, *Cockney*'nin ruhunu yakalamaya çalışırken oraya yapışmış da sureti değil aslı ıskalamış gibi duruyordu. "Ve bu nezaket için kime teşekkür ediyorum?" dedim, başımda minik bir oğlan çocuğu kepi, palto yerine de kuyruk sokumumda biten ve kolları tam dirseklerimin altına gelen, çizgili, koton, pis bir ceketle, tamamen giyinik vaziyette dikilirken. Aşçı kendini beğenmiş bir tevazuuyla, yüzünde bir şey değil dercesine bir sırıtışla kasım kasım kasıldı. Atlantik yolcu gemilerindeki seyahatin sonunda kamarotlarla yaşadığım tecrübe sayesinde yemin edebilirdim ki bahşişini bekliyordu. Bu mahluk hakkında daha fazla bilgi edindikçe, şimdi anlıyorum ki o postürü bilinçsizdi. Asıl sorumlu şüphesiz ki kalıtsal bir yalakalıktı. "Mugridge, efendim," dedi dalkavukça, efemine yüz hatlarını kaygan bir gülümseme alarak. "Thomas Mugridge, efendim, emrinizdeyim."

"Pekâlâ, Thomas," dedim. "Seni unutmayacağım, giysilerim kurusun da."

Sanki önceki hayatlarda alınmış bahşişlerin silik hatıralarıyla varlığının derinlerinde bir yerde ataları uyanmış ve kıpırdanmaya başlamış gibi yüzüne yumuşak bir ışık yayıldı, gözleri parladı.

"Teşekkür ederim, efendim," dedi, gerçekten çok alçakgönüllü ve çok minnettar bir şekilde. Tam da kapının açıldığı yerde durduğu için kenara çekildi, ben de güverteye çıktım. Uzun süre suda kalmaktan hâlâ bitkindim. Ani bir esinti beni gafil avladı. Sallanan güvertede sendeleyerek kabinin köşesine kadar gidip destek almak için oraya tutundum. Dikey merkezinden uzak, yan yatmış olan uskuna uzun

Pasifik dalgalarında başını eğip eğip suya dalıyordu. Johnson'ın dediği gibi güneybatıya gidiyorsa o zaman rüzgâr, hesabıma göre takriben güneyden esiyordu. Sis kalkmıştı, yerini suyun yüzeyinde capcanlı parıldayan güneş almıştı. Doğuya, Kaliforniya'nın bulunduğunu bildiğim yere doğru döndüm, ama alçakta toplanmış sis kümeleri dışında hiçbir şey göremiyordum. Bu, kuşkusuz, *Martinez*'in felaketini getiren ve beni de içinde bulunduğum duruma sokan o sisti. Kuzey tarafta, çok da uzakta olmayan bir grup çıplak kayalık denizin üstüne çıkmıştı, bir tanesinin üzerinde bir deniz feneri seçebiliyordum. Güneybatıda ve neredeyse bizim rotamızın üstündeyse bir geminin yelkenlerinin piramit biçimindeki karaltısını görüyordum. Ufku incelemeyi bitirdikten sonra daha yakın çevreme döndüm. Aklıma gelen ilk düşünce, bir gemi çarpışmasından sağ çıkmış ve ölümle burun buruna gelmiş bir adamın benim gördüğümden daha fazla ilgiyi hak ettiği oldu. Kabinin tepesinden gözlerini dikmiş meraklı meraklı bakan dümendeki bir denizci dışında benim farkımda olan yoktu. Görünen oydu ki herkes geminin orta kısmında olup biten bir şeyle ilgileniyordu. Orada bir ambar kapağının üzerinde bir adam sırtüstü yatıyordu. Tamamen giyinik olmasına rağmen gömleğinin önü yırtılıp açılmıştı. Ama göğsünde bir şey gözükmüyordu, çünkü köpek postunu andıran kapkara bir kıl yığınıyla kaplıydı. Aralara beyazlar karışmış siyah sakalı, ki cansız, pis ve üstünden sular damlıyor olmasa sert ve gür duracağı belliydi, suratını ve boynunu saklıyordu. Gözleri kapalıydı, belli ki şuursuzdu; ama ağzı kocaman açıktı ve hırıltıyla nefes almaya çabalarken göğsü sanki boğuluyormuş gibi inip kalkıyordu. Denizcinin biri de ara ara, epey metodik şekilde, sanki rutin bir işmiş gibi, ipe bağlı branda bir kovayı denize sarkıtıyor, sonra ipinden avuçlaya avuçlaya geri çekiyor ve içindekini yerde serilmiş yatan adamın üstüne döküyordu. Ambar ağızları boyunca volta atıp duran ve purosunun ucunu hırsla çiğneyen adamsa, gelişigüzel o bakışı beni denizden kurtaran adamdı. Boyu muhtemelen 1.78 ya da 1.80'di, ama onun hakkındaki ilk izlenimim ya da hissiyatım bununla ilgili değildi; gücüyle ilgiliydi. Gerçi, enli omuzları ve geniş göğsüyle heybetli bir cüssede olmasına rağmen gücünü cüssesine atfedemiyordum. Dinç ve kaslı diye tanımlanabilecek, hani şu vücudunda yağ olmayan, sırım gibi adamlara yakıştıracağımız türden bir kuvvetti bu, ama onda, iri cüssesi yüzünden daha ziyade büyük

goriller sınıfına aitmiş gibi görünüyordu. Görünüş itibariyle gorile en ufacık bir benzerliği olduğundan değildi. İfade etmeye çalıştığım şey bu gücün kendisi; yani adamın fiziksel görüntüsünden ayrı bir şey olarak. İlkel şeylerle, vahşi hayvanlarla ve ağaçlarda yaşayan, ilk örneklerimiz olduğunu hayal ettiğimiz yaratıklarla özdeşleştirmeye alışık olduğumuz bir güçtü bu; yabaniydi, yırtıcıydı, kendi içinde canlıydı, devinime muktedir olması bakımından hayatın özüydü. Bir sürü yaşam formuna kalıp görevi görmüş esas elementin ta kendisiydi; kısacası, bir yılan, başı kesildiği zaman ve yılan olarak öldüğü zaman bedeninde kıvrılmaya devam eden şeydi, ya da bir öbek şekilsiz kaplumbağa etinde oyalanıp duran ve bir parmak dürtmesiyle seğiren, titreyen şeydi. Bir ileri bir geri yürüyüp duran bu adamın gücüne dair aldığım izlenim işte böyleydi. Bacaklarının üstünde sağlam duruyordu. Ayakları güverteye sıkıca ve emin adımlarla vuruyordu. Omuzlarının inip kalkışından dudaklarının puronun etrafını sıkışına kadar her kas hareketi kararlıydı, sanki aşırı ve baskın bir kuvvetten geliyor gibi görünüyordu. Bu güç, her hareketine hâkim olsa da aslında içeride dolanıp duran, uykuda bekleyen ve ara sıra kıpırdanmaktan daha fazlasını yapmayan, ama tıpkı bir aslanın hiddeti ya da bir fırtınanın öfkesi gibi her an canlanabilecek, korkunç ve boyun eğdiren daha muazzam bir kudretin habercisi gibiydi.

Aşçı mutfak kapısından dışarı kafasını uzattı ve ambarın orada volta atıp duran adamın olduğu yöne doğru başparmağını sallayarak bana cesaret vermek istercesine sırıttı. Böylece anlamış oldum ki adam kaptandı, aşçının deyişiyle "İhtiyar" oydu, yani görüşmem gereken ve beni bir şekilde karaya çıkarma zahmetine sokacağım kişiydi. Fırtınalı bir beş dakika olacağından emin olduğum şeyle bir an önce yüzleşip kurtulmak için tam ileri atılacak oldum ki o sırada sırtüstü yatan talihsiz kişiyi daha da şiddetli bir boğulma nöbeti aldı. Adam sertçe kasıla kasıla kıvranıp bükülüyordu. Bilinçsiz ve içgüdüsel şekilde daha fazla nefes alma çabasıyla sırt kasları kaskatı olup göğsü şişerken, kara ve ıslak sakallı çenesi havaya dikiliyordu. Suratındaki kılların altında hiçbir şey gözükmese de teninin morumsu bir renk aldığını anlıyordum.

Kaptan ya da adamların kendisini çağırdığı isimle Kurt Larsen, yürümeyi kesip bakışlarını ölmekte olan adama dikti. Bu son mücadele öyle şiddetli bir hâl almıştı ki denizci adamın üstüne su boca

etmeyi bırakıp, yarı eğrilmiş branda kovanın içindekiler güverteye damlarken meraklı gözlerle bakakaldı. Ölmek üzere olan adam topuklarıyla ambar kapağını dövdükten sonra bacaklarını düzleştirdi ve bir büyük gerilimli çabayla daha kaskatı olup başını sağa sola yuvarlamaya başladı. Ardından kasları gevşedi, başının sallanması durdu ve dudaklarından sanki derin rahatlamayla "Oh!" der gibi bir iç çekiş yükseldi. Çene düştü, üst dudak kalktı ve tütünden rengi bozulmuş iki sıra diş açığa çıktı. Yüz hatları, sanki ardında bıraktığı ve kurnazlıkla alt ettiği bu dünyaya şeytani bir şekilde sırıtıyormuşçasına donup kalmıştı. Sonra çok şaşırtıcı bir şey oldu. Kaptan ölü adamın tepesinde gök gürlemesi gibi parladı. Dudaklarından sel gibi küfür yağmaya başladı. Üstelik bunlar eften püften sövgüler ya da sırf açık saçık ifadelerden ibaret değildi. Her bir sözcük dine küfürdü, ve çok fazla sözcük vardı. Elektrik kıvılcımları gibi çatır çutur ediyorlardı. Hayatımda ne böyle bir şey işitmiştim ne de böyle bir şeyin mümkün olacağını hayal edebilirdim. Şahsen edebî anlatım kabiliyeti ve güçlü istiarelere ve ifadelere yatkınlığı olan biri olarak, diyebilirim ki metaforlarındaki kendine has canlılığı, kudreti ve küfredişteki mutlaklığı başka hiçbir dinleyici benim kadar takdir ve idrak edemezdi. Bütün bunların sebebi, anlayabildiğim kadarıyla, ikinci kaptan olan bu adamın San Francisco'dan ayrılmadan önce zevküsefa alemlerine dalıp sonra da basiretsizce yolculuğun başında ölmüş ve Kurt Larsen'i personelinden yoksun bırakmış olmasıydı. Herhâlde şoka uğradığımı belirtmeme, en azından arkadaşlarım açısından, gerek yok. Küfürler ya da her türlü ağzı bozukluk bana her zaman itici gelmişti. Üstüme bir mecalsizlik çöktü, yüreğim ağırlaştı, hatta diyebilirim ki başım dönüp sersemledim. Bana göre ölüm daima ağırbaşlılık ve saygıyla karşılanan bir şeydi. Vuku buluşunda bir huzur, törenselliğindeyse bir kutsallık vardı. Öte yandan, daha iğrenç ve korkunç yönleriyle ölüm, o ana değin hiç tanışmadığım bir şeydi. Dediğim gibi Kurt Larsen'ın ağzından dökülen müthiş ithamların gücünü takdir etmiş olsam da tarifsiz bir şok içindeydim. Sırf bu ağır söz sağanağı bile cesedin yüzünü soldurmaya yeterdi. Islak siyah sakal kıvrıla kıvrıla, cızır cızır alev alıp ateş ve duman çıkarmaya başlasa şaşırmazdım. Ama ölü adam aldırışsızdı. Küçümseyici bir eğlenmeyle, ironik bir alaycılık ve meydan okumayla sırıtmaya devam ediyordu. Ortamın efendisi oydu.

BÖLÜM III

KURT Larsen sövmeyi tıpkı başladığı gibi ani bir biçimde kesti. Purosunu tekrar yaktı ve etrafa bakındı. Bakışları aşçıya denk geldi. "E, Aşçıbaşı?" diye söze başladı, soğuk, çelik sertliğinde bir nezaketle. "Buyurun, efendim," diye hevesle lafa girdi aşçı onu yatıştırmak istercesine, özür diler bir yalakalıkla.

"O boynunu yeterince germedin mi sence de? Sağlıklı değil, biliyorsun. Bak ikinci kaptan gitti, seni de kaybetmeyi göze alamam. Sağlığına çok, çok dikkat etmelisin, Aşçıbaşı. Anlaşıldı mı?" Bu son sözcüğü, önceki söylediklerinin yumuşaklığıyla taban tabana zıt bir şekilde, tıpkı bir kırbaç vuruşu gibi şakladı. Ve altında aşçı korkudan sindi. "Evet, efendim," diye geldi ezik cevap, kabahatli kafa mutfağın içine doğru gözden kaybolurken. Sadece aşçıyı hedef alan bu ezici azarla birlikte mürettebatın geri kalanı ilgilerini kaybederek o ya da bu işlerine dönüp çalışmaya koyuldular. Öte yandan, mutfakla ambar arasından aşağı inen merdivenin orada aylak aylak duran ve denizciye benzemeyen bir grup adam alçak sesle birbirleriyle konuşmaya devam ediyorlardı. Bunlar sonradan öğrendiğime göre avcılardı, fokları vuran adamlardı ve sıradan denizci milletine göre son derece üstün bir ırktılar. "Johansen!" diye seslendi Kurt Larsen. Denizcilerden biri itaatkâr bir şekilde öne çıktı.

"İğnenle yüksüğünü al da şu herifi kefenle. Yelken dolabında eski brandalardan bulursun. Onlarla idare et."

"Başüstüne, efendim," şeklindeki alışılagelmiş cevabın ardından, "Ayağına ne bağlayacağım, efendim?" diye sordu adam. "Onu da halledeceğiz," diye cevap verdi Kurt Larsen ve sesini yükselterek devam etti:

"Aşçıbaşı!"

Thomas Mugridge mutfağından tıpkı kutudan fırlayan yaylı palyaçolar gibi fırladı.

"Aşağı inip bir çuvala kömür doldur da gel."

"İçinizde İncili ya da dua kitabı olan var mı?" oldu kaptanın bir sonraki talebi, bu kez merdiven girişinde aylaklık eden avcılara

yönelik olarak. Kafalarını sağa sola salladılar. İçlerinden bir tanesi anlayamadığım, ama genel bir gülüşmeye yol açan esprili bir şey söyledi. Kurt Larsen aynı şeyi denizcilere de sordu. Görünen oydu ki İnciller ve dua kitapları nadir bulunur şeylerdi, ama adamlardan biri aşağıdaki nöbetçilere de sormayı teklif edip gitti, lakin bir dakika sonra orada da olmadığı bilgisiyle geri döndü. Kaptan omuz silkti.

"O zaman onu fazla palavra sıkmadan atacağız, tabii papaza benzeyen kazazedemiz denize gömme törenini ezberden yapmazsa."

Bu sırada arkasına dönmüş, bana bakıyordu. "Rahipsin, değil mi?" diye sordu. Avcıların hepsi birden, altı kişiydiler, dönüp bana baktılar. Korkuluğa benzediğimin elim bir şekilde farkındaydım. Görüntüm karşısında bir kahkaha koptu, güvertede önümüzde boylu boyunca uzanmış sırıtan ölünün bile azaltmadığı ya da yumuşatmadığı, okyanusun kendisi kadar sert, haşin ve dobra bir kahkahaydı bu; bayağı duygulardan ve körelmiş duyarlılıklardan doğma, ne hürmeti ne nezaketi bilen cibilliyetlerden gelen bir kahkaha. Kurt Larsen, kurşuni gözlerinden belli belirsiz bir eğlenme pırıltısı geçtiyse de gülmedi; ve o an, ilerleyip ona epeyce yaklaştığım sırada, adamın kendisine dair, bedeninden ve püskürttüğünü işittiğim küfür selinden ayrı olarak adama dair ilk izlenimimi edindim. İri hatlar ve güçlü çizgilerle köşeli ama dolgun olan yüzü ilk bakışta heybetliydi; ama yine, tıpkı vücudunda olduğu gibi sanki bu heybet silinip gitti ve ardında yatan, varlığının derinliklerinde uyuyan, muazzam ve aşırı bir zihinsel ya da manevi kudrete dair inanç oluşmaya başladı. Çene, çene hattı, iyi bir yüksekliğe uzanan ve gözlerin üzerinde belirgin bir tümsek oluşturan alın; bunlar kendi içlerinde güçlü, hatta olağan dışı güçlü olmaları bir yana, görünüşün ardında, ötesinde ve dışında var olan devasa bir ruh enerjisini ya da iktidarını anlatıyor gibiydiler. Böyle bir ruhun derinliği ölçülemezdi, o endazeye vurulamazdı, haddi hududu belirlenemezdi, kıyaslanıp sınıflandırılamaz, öyle benzerleriyle bir kategoriye falan koyulamazdı. Gözler, ki kaderimde onları iyi tanımak vardı, kocaman ve güzeldi. Gerçek bir sanatçının fırçasından çıkacağı üzere birbirinden ayrıktı, azametli bir alnın altında siperlenmişlerdi ve üzerlerinde kapkara kalın kaşlar kemer çiziyordu. Gözlerin kendileriyse hayret verecek şekilde değişken, asla iki kez aynı olmayan bir griydi; güneş ışığındaki yanardöner ipek gibi bir sürü tona ve renge girip çıkıyordu. Bazen açık

griydi bazen koyu, bazen yeşilimsi gri bazense derin denizin capcanlı mavisiydi. Bunlar, ruhu bin bir maskeyle saklayan, sadece bazı nadir anlarda açılıp, o ruhun muhteşem bir macera peşinde dünyaya çırılçıplak koşacakmışçasına taşmasına izin veren gözlerdi. Kurşuni göklerin umutsuz kasvetiyle dalıp gidebilen; döne döne savrulan bir kılıcın çıkardığı kıvılcımlar gibi çatır çutur ateş parçacıkları saçabilen; kuzey Kutbu'ndan bir manzaraymışçasına buz kesiverebilen, ve yine de ısınıp yumuşayıp tamamen sevgi ışıklarıyla dans edebilen, yoğun ve erkeksi, cezbeden ve mecbur bırakan, aynı zamanda kadınları sevinç ve rahatlama dolu bir memnuniyet ve fedakarlıkla teslim olacakları ana dek büyüleyen, onlara hükmeden gözlerdi. Ama konuya dönersek cenaze töreniyle ilgili olarak ona maalesef rahip olmadığımı söylediğimde çat diye şöyle sordu:

"Ne işle geçiniyorsun?"

İtiraf etmeliyim ki bana daha önce ne böyle bir soru sorulmuştu ne de bu konuyu birileriyle irdelemişliğim vardı. Epey hazırlıksız yakalanmıştım ve kendime gelemeden aptalca kekelemeye başladım.

"Ben, ben asilzadeyim."

Dudakları ani bir küçümsemeyle büküldü. "Çalıştım, çalışıyorum da," diye feryat ettim hiç düşünmeden, sanki o benim yargıcımmış, benim de temize çıkmam gerekiyormuş gibi. Bir yandan da bu konuyu tartışıyor olmakla bile ne kadar katıksız bir ahmaklık içinde olduğumun farkındaydım.

"Geçimini sağlamak için mi?"

Onda öyle buyurgan, öyle hükmeden bir şey vardı ki büsbütün aklım başımdan gitmişti. Tıpkı sert bir okul müdürünün karşısında tir tir titreyen çocuk gibi, Furuseth'in deyişiyle "zangırdıyordum".

"Sana kim bakıyor?" oldu sonraki sorusu. "Gelirim var," dedim cesur bir kararlılıkla, ama demez olaydım. "Kaldı ki bütün bunların, bağışlayın ama, sizinle görüşmek istediğim meseleyle hiç alakası yok."

Ama itirazımı hiçe saydı.

"Kim kazandı o parayı? Ha? Tabii ya, ben de öyle düşünmüştüm. Baban. Ölmüş insanların sırtından geçiniyorsun. Hiç kendi ayakların üstünde durmamışsın. Tek başına bir gün için olsun üç öğün yemeğini kazanamazsın. Ver bakayım şu eline."

Uykudaki o muazzam gücü aniden ve tamamen ayılmış olma-

lıydı, ya da ben bir anlığına uyuyakalmış olmalıydım, çünkü daha ne olduğunu anlayamadan iki adım öne gelmiş, sağ elimi avcunun içine alıp havaya kaldırmış inceliyordu bile. Çekmeye çalıştım, ama parmakları görünür bir çaba göstermeksizin parmaklarımın kırılacağını hissettiğim ana kadar elimi daha da sıkı kavradı. Bu koşullar altında insanın saygınlığını koruması zorlaşıyor. Okul çocuğu gibi kıvranıp debelenemezdim. Kolumu bir büküşüyle kırabilecek bir yaratığa saldıracak hâlim de yoktu. Geriye kımıldamadan durup aşağılanmayı kabullenmekten başka çare kalmıyordu. Ölü adamın ceplerindekilerin güverteye boşaltıldığını, cesedinin de sırıtışıyla birlikte brandaya sarılarak gözden kaybolduğunu ve o denizci Johansen'ın avcuna taktığı deri bir tertibat yardımıyla iğneyi ittire ittire kalın beyaz sicimle brandanın kenarlarını birbirine dikmekte olduğunu fark edecek zamanım oldu. Kurt Larsen elimi hor gören bir havayla pat diye attı.

"Ölmüşlerin elleri sayesinde yumuşak kalmışlar. Bulaşık yıkamaktan ve aşçı yamaklığından başka bir işe yaramazlar."

"Ben karaya çıkarılmak istiyorum," dedim kararlılıkla, artık kendimi kontrol altına aldığım için. "Gecikmenizin ve zahmetinizin karşılığında uygun göreceğiniz bedel her neyse ödeyeceğim."

Bana merakla baktı. Gözlerinde bir alaycılık parladı.

"Benim başka bir teklifim var, hem ruhuna da iyi gelecek bir şey. İkinci kaptanım öldüğü için şimdi bir sürü atama olacak. Denizcilerden biri arkaya ikinci kaptanın yerine gelir, miço öne gidip denizcinin yerini alır, sen de miçonun yerine geçersin, geminin çalışma sözleşmesini imzalarsın; ayda yirmi dolar, artı yemek ve barınma. Ne dersin? Unutma, kendi ruhunun iyiliği için. Bu senin potansiyelini gerçekleştirişin olacak. Zamanla kendi ayakların üstünde durmayı öğreneceksin, hatta belki bir parça yürümeyi."

Ama ben hiç oralı değildim.

Güneybatı tarafında gördüğüm geminin yelkenleri iyice büyümüş ve seçilir hâle gelmişti. *Hayalet*'inkiyle aynı donanımdaydılar, ama, görebiliyordum, gövdenin kendisi daha küçüktü. Bize doğru hoplaya hoplaya, uça uça gelişiyle bir göz ziyafetiydi ve belli ki yakın mesafeden geçecekti. Rüzgâr o an artmıştı ve güneş birkaç kızgın parıltı saçtıktan sonra gözden kaybolmuştu. Deniz kasvetli bir kurşuni griye dönmüş, hırçınlaşmıştı ve artık gökyüzüne köpüklü

dalgalar fırlatıyordu. Daha hızlı gidiyorduk ve daha da yan yatmıştık. Rüzgârın ani ve sert bir hamlesiyle küpeşte denize daldı ve güvertenin o kısmı bir anlığına sularla yıkanıp avcılardan birkaçının aceleyle ayaklarını kaldırmalarına sebep oldu. "Şu gemi az sonra yanımızdan geçecek," dedim, bir an duraksadıktan sonra. "Ters yöne ilerlediğine göre kuvvetle muhtemel San Francisco'ya gidiyor."

"Kuvvetle muhtemel," oldu Kurt Larsen'in yanıtı ve yüzünü kısmen benden çevirerek bağırdı, "Aşçıbaşı! Hey, aşçıbaşı!"

Cockney mutfaktan fırladı.

"Nerede şu çocuk? Söyle gelsin."

"Başüstüne, efendim."

Ve Thomas Mugridge fişek gibi kıç tarafa fırlayıp dümenin oradaki bir başka merdivenden aşağı doğru gözden kayboldu. Bir süre sonra da peşine taktığı on sekiz on dokuz yaşlarında, iri yarı, bakışları ters ve yüz ifadesi hain bir gençle çıkageldi.

"Burada, efendim," dedi aşçı.

Ama Kurt Larsen bu önemli şahsiyeti yok sayarak hemen miçoya döndü.

"Adın ne senin, çocuk?"

"George Leach, efendim," diye geldi somurtkan cevap; çocuğun duruşundan oraya çağırılma sebebini sezdiği açıkça belli oluyordu.

"İrlandalı ismi değil," dedi kaptan, pat diye ve sertçe. "O'Toole ya da McCarthy senin suratına daha çok yakışırdı. Tabii ananın odunluğundan bir İrlandalı geçmediyse, ki geçmiş olması çok muhtemel."

Delikanlının bu hakaret karşısında yumruklarının sıkıldığını ve kan beynine sıçrayıp kıpkırmızı olduğunu gördüm.

"Ama onu boşver," diye devam etti Kurt Larsen. "Adını unutmakta çok iyi gerekçelerin olabilir, lakin emirleri yerine getirdiğin sürece gözüme girmene engel değil. Biniş limanın Telgraf Tepesi'ydi kesin. Yüzünden akıyor. Gerçi olabileceğinin de iki katı sevimsiz. Bilirim o tipi. Neyse, bu gemide bunu üstünden silkip atmaya karar verebilirsin. Anladın mı? Bu arada seni kim işe almıştı?"

"McCready ve Swanson."

"Efendim!" diye gürledi Kurt Larsen.

"McCready ve Swanson, efendim," diye düzeltti çocuk, gözleri acı alevlerle yana yana.

"Avansı kim aldı?"

"Onlar aldı, efendim."

"Tahmin ettim. Ve onların almasına izin verdiğine çok memnunum. Bir sürü adamın seni aradığını duymuşsundur, ama vaktinden önce tüyemedin tabi."

Delikanlı metamorfoz geçirir gibi anında bir vahşiye dönüştü. Vücudu ileri atılmaya hazırlanırcasına sımsıkı kapandı ve yüzü öfkeden kuduran bir hayvanınkinin hâlini alarak, hırladı, "Bu bir…"

"Bir ne?" diye sordu Kurt Larsen, sesinde tuhaf bir yumuşaklıkla, sanki söylenmemiş sözü duymak için büyük bir merak içindeymişçesine. Çocuk duraksadı, sonra öfkesine hâkim olup şöyle dedi:

"Hiçbir şey, efendim. Sözümü geri alıyorum."

"Ve işte beni haklı çıkardın," dedi, bu kez memnun bir gülümsemeyle. "Kaç yaşındasın?"

"On altıya yeni girdim, efendim."

"Yalan. On sekizini mumla arıyorsun. Hatta o at gibi kaslarla yaşına göre bile irisin. Çantanı toplayıp baş kasaraya git. Artık sandal kürekçisi oldun. Terfi ettin, gördün mü?"

Kaptan çocuğun kabul etmesini beklemeden, o korkunç ceset kefenleme işini yeni bitirmiş olan denizciye döndü. "Johansen, seyrüsefer hakkında hiç bilgin var mı?"

"Yok, efendim."

"Neyse, olsun; fark etmez, ikinci kaptansın. Pılını pırtını topla, kıçtaki ikinci kaptan yatağına geç."

"Başüstüne, efendim," diye neşeli neşeli cevap verdi Johansen, ilerlemeye koyulurken. Bu arada, eski miço yerinden kımıldamamıştı. "Ne bekliyorsun?" dedi Kurt Larsen.

"Ben sandal kürekçisi olarak yazılmadım, efendim," oldu cevap. "Miço olarak yazıldım. Ve kürek çekmek falan istemiyorum."

"Toparlan ve öne git."

Bu kez Kurt Larsen'in emri ortalığı titretecek kadar kesindi. Çocuk asık suratıyla ters ters baktı, ama kımıldamayı reddetti. Ardından Kurt Larsen'in o muazzam kudreti bir kez daha uyandı. Tamamen beklenmedikti ve göz açıp kapayıncaya kadar olup bitti. Güvertede tam iki metre ileriye sıçrayıp yumruğunu çocuğun midesine gömmüştü bile. Aynı anda, sanki bana vurulmuş gibi mide boşluğumda bulantıyla karışık bir şok hissettim. Bunu sinir sistemimin